

Inleiding

BREEAM-NL Medior is speciaal ontwikkeld voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. De scan bestaat uit een set van 10 scorekaarten waarmee een klas zelfstandig aan de slag gaat om de duurzaamheid van hun school in kaart te brengen en richt ook een blik op de toekomst over werken in de bouwwereld.

Leerlingen ontdekken met behulp van de duurzaamheidsscan, zelfstandig of in groepjes wat goed gaat en wat voor verbetering vatbaar is. De aanbevelingen presenteren zij aan elkaar of aan de directie of beheerder van de school. Met de kaart beroepsoriëntatie onderzoeken leerlingen vanuit hun persoonlijke invalshoek welke beroepen er in de bouwwereld zijn.

Lesinhoud

Leerlingen ervaren aan de hand van verschillende thema's zoals energie, afval en groen, wat duurzaamheid in hun eigen leefomgeving betekent. Daarnaast leren zij hoe zij hun bevindingen kunnen vertalen naar een advies. Leerlingen ontdekken welke leerstijl zij hebben en oriënteren zich op beroepen uit de bouwwereld.

Voortgezet onderwijs : BREEAM-NL Medior richt zich op alle niveaus uit de onderbouw van het voortgezet onderwijs
Tijdsbesteding : Voorbereidingstijd docent: 15–30 minuten
Lesduur : 1 tot 2,5 uur

BREEAM-NL Medior is zo ingericht dat flexibel met de verschillende kaarten kan worden omgegaan.

Aan de slag!

1. Lees de kaarten door en bedenk vooraf wat met het advies van de leerlingen gedaan kan worden. Maak eventueel vooraf afspraken met de directie of betrokkenen wat concreet met de aanbevelingen gedaan kan worden. Zo kunt u de verwachtingen van de leerlingen bijstellen. Als er echt iets gedaan wordt met de aanbevelingen werkt dit erg stimulerend voor de leerlingen.
2. De scorekaarten bevatten instructies voor de leerlingen en de opdrachten kunnen zelfstandig of in groepjes worden uitgevoerd. Leerlingen zullen door de school moeten lopen om de duurzaamheidsscan uit te voeren.
N.B. De 'BREEAM-NL Medior–Duurzaamheidsscan is gebaseerd op de duurzaamheidsscan VO van Eco-Schools, het keurmerk voor duurzame scholen.
3. Leerlingen bespreken vervolgens de resultaten in groepjes en presenteren hun bevindingen aan de klas. Indien van toepassing kan een afvaardiging van de klas de resultaten en aanbevelingen aan de directie presenteren.
4. Als afsluitende opdracht ontdekken leerlingen met de kaart beroepsoriëntatie welke leerstijl zij hebben en oriënteren zich op (duurzame) beroepen uit de bouwwereld.

Voorbeeld tijdsindeling:

• Opening + Instructie	5 minuten
• Uitvoeren Duurzaamheidsscan	20 minuten
• Bespreken resultaten en aanbevelingen	20 minuten
• Beroepsoriëntatie	10 minuten
• Afsluiting	5 minuten

Extra: Aanbevelingen presenteren aan directie of beheer ca. 15 minuten

Extra: Gastles van iemand uit de bouwwereld een lesuur

Gebouwenkeurmerk BREEAM-NL

Het Internationale keurmerk BREEAM wordt gebruikt om gebouwen en gebieden te beoordelen en te vergelijken op het gebied van duurzaamheid. Het is het belangrijkste en meest gebruikte duurzaamheidskeurmerk voor gebouwen ter wereld. De Dutch Green Building Council (DGBC) heeft dit keurmerk aangepast aan de Nederlandse markt (BREEAM-NL) en maakt onderscheid tussen nieuwbouw en bestaande bouw en zelfs gebieden. Ook schoolgebouwen kunnen volgens het BREEAM-NL keurmerk beoordeeld worden. DGBC vindt het daarbij van belang dat ook leerlingen bekend raken met duurzaamheid, duurzaam bouwen en duurzaam leven en ontdekken welk beroepsperspectief zij hebben.

WWW.BREEAM.NL

Over de BREEAM-NL Medior – Duurzaamheidsscan Voortgezet onderwijs

De BREEAM-NL Medior–Duurzaamheidsscan voor het voortgezet onderwijs is ontwikkeld in opdracht van de Dutch Green Building Council (DGBC) en sluit aan bij de duurzaamheidsscan van Eco-Schools, het keurmerk voor duurzame scholen. Dutch Green Building Council (DGBC) is een non-profit organisatie met het streven om duurzaamheid in de bebouwde omgeving te bevorderen en waar mogelijk te versnellen. Om dit doel te bereiken ontwikkelt en beheert DGBC o.a. keurmerken om gebouwen en gebieden te beoordelen op hun duurzaamheidsprestaties. Deze samenwerking maakt het voor scholen makkelijker om duurzaamheid op school aan te pakken, voor zowel de gedrags- en proceskant (via Eco-Schools) als de gebouwprestatie (via BREEAM-NL). Het ontwikkelen van BREEAM-NL Medior is mogelijk gemaakt door de ALCOA Foundation.

WWW.DGBC.NL/JUNIOR

Leerinhoud

BREEAM-NL Medior sluit aan bij de volgende kerndoelen:

- **Kerdoel 29:** De leerling leert kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in sleutelbegrippen uit het gebied van de levende en niet-levende natuur, en leert deze sleutelbegrippen te verbinden met situaties in het dagelijks leven.
- **Kerdoel 30:** De leerling leert dat mensen, dieren en planten in wisselwerking staan met elkaar en hun omgeving (milieu), en dat technologische en natuurwetenschappelijke toepassingen de duurzame kwaliteit daarvan zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden.
- **Kerdoel 31:** De leerling leert onder andere door praktisch werk kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in processen uit de levende en niet-levende natuur en hun relatie met omgeving en milieu.
- **Kerdoel 35:** De leerling leert over zorg en leert zorgen voor zichzelf, anderen en zijn omgeving, en hoe hij de veiligheid van zichzelf en anderen in verschillende leefsituaties (wonen, leren, werken, uitgaan, verkeer) positief kan beïnvloeden.
- **Kerdoel 42:** De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.

De volgende kerndoelen sluiten eveneens aan bij actief burgerschap:

- **Kerdoel 36:** De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan.
- **Kerdoel 39:** De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.

Opdracht 1. Hoe gaat jullie school om met afval?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema afval. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

- 1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. In en rond de school staan voldoende afvalbakken voor de hoeveelheid afval.					
2. Op en om het schoolplein ligt geen (zwerf-) afval en/of (resten van) sigaretten.					
3. Leerlingen ruimen regelmatig het schoolgebouw en het schoolterrein op.					
4. In elk lokaal staat een papierbak.					
5. Er zijn aparte afvalbakken voor plastic afval.					
6. Er zijn aparte afvalbakken voor Groente, Fruit en Tuinafval (GFT).					
7. Er zijn inleverbakken voor batterijen en Klein Chemisch Afval (KCA).					
8. Leerlingen en docenten gooien hun afval in de juiste afvalbak.					
9. Onze school gebruikt gerecycled papier.					
10. Onze school print dubbelzijdig.					
11. De printerinstellingen zijn inktzuinig en papierbesparend.					
12. Papieren handdoekjes en andere papieren wegwerpproducten zijn gemaakt van hergebruikt materiaal.					
13. docenten gebruiken stenen mokken in plaats van kartonnen of plastic wegwerpbekertjes.					
14. De school heeft een beleid om de hoeveelheid afval te verminderen.					
15. Afval wordt hergebruikt, bijvoorbeeld kurk bij handvaardigheid of autobanden voor het maken van bloemperken.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe gaat jullie school om met communicatie over duurzaamheid?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema communicatie. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

- 1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
 3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
 5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. Op onze school is zichtbaar dat wij duurzaamheid belangrijk vinden. Onze school heeft bijvoorbeeld het BREEAM-NL keurmerk (of een ander duurzaamheidskeurmerk).					
2. Alle leerlingen weten dat duurzaamheid een belangrijk thema is bij ons op school.					
3. De school organiseert een project(week) over een duurzaam thema zoals bijvoorbeeld water, energie, afval of groen.					
4. Leerlingen denken mee over leuke, ludieke acties op school.					
5. Op onze school is er een beroeps-/studiekeuze markt waar wij erachter kunnen komen waar wij later kunnen/willen werken. Duurzaamheid is daarbij een belangrijk thema.					
6. Op de website van onze school staan foto's en/of filmpjes van/over duurzaamheid.					
7. In het beleid van onze school zijn doelen opgenomen op het gebied van duurzaamheid.					
8. Onze school organiseert acties waar de buurt bij betrokken is (bijvoorbeeld afval opruimen, een tentoonstelling, toneelstuk, kledinginzameling, etc.).					
9. Onze school heeft contact met (lokale) media over activiteiten op school.					
10. Onze school verstuurt de nieuwsbrief naar ouders en/of verzorgers digitaal.					
11. Onze school gebruikt sociale media om te vertellen over de verschillende (duurzame) projecten.					
12. Onze school wisselt regelmatig ideeën uit met andere scholen.					
13. Met onze school gaan we regelmatig op bezoek bij bedrijven om te zien hoe zij (duurzaam) werken.					
14. Professionals uit de praktijk komen bij ons op school vertellen over hun werk.					
15. De schoolkrant wordt digitaal verstuurd.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe energiebewust is jullie school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema energie. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
 3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
 5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. Als een lokaal leeg is, is het licht uit.					
2. In alle lokalen is energiezuinige verlichting, bijvoorbeeld spaarlampen of ledlampen.					
3. Alle ramen hebben dubbelglas.					
4. Als het raam openstaat, is de verwarming uit.					
5. Computers staan uit als deze niet worden gebruikt.					
6. Het digibord staat uit als deze niet wordt gebruikt.					
7. Computers gaan aan het einde van de dag helemaal uit (niet stand-by) bijvoorbeeld door een stekkerblok met rode uitknop.					
8. Buitendeuren en tussendeuren vallen vanzelf dicht.					
9. Onze school heeft energiezuinige apparaten, bijvoorbeeld de koelkasten of computers.					
10. Onze school heeft radiatorfolie en tochtstrips aangebracht.					
11. In alle ruimtes hebben de verwarmingen een eigen thermostaatknop.					
12. Na schooltijd en in vakanties staat de verwarming lager.					
13. Onze school neemt meterstanden op van elektriciteit en gas.					
14. Onze school heeft groene stroom.					
15. Onze school wekt zelf duurzame energie op, bijvoorbeeld met zonnepanelen.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe aantrekkelijk is jullie school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema gebouw en omgeving. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, matig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
 3 = matig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
 5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. Ons schoolgebouw past goed in het straatbeeld en de buurt.					
2. Ons schoolgebouw is goed onderhouden.					
3. Ons schoolgebouw is met milieuvriendelijke materialen gebouwd.					
4. Onze school en het schoolplein zijn netjes en afvalvrij.					
5. Buitendeuren sluiten uit zichzelf, bijvoorbeeld door deurdrangers of schuifdeuren.					
6. Binnendeuren sluiten uit zichzelf, bijvoorbeeld door deurdrangers of schuifdeuren.					
7. In lokalen komt genoeg daglicht binnen.					
8. De temperatuur is goed geregeld. Het is niet te koud of te warm.					
9. Het schoolgebouw wordt ook gebruikt voor of na de lessen, bijvoorbeeld voor cursussen of sporten.					
10. Wij krijgen wel eens les buiten op het schoolplein of in de (directe) omgeving van de school.					
11. Onze school heeft een buitenleslokaal.					
12. Er is op/rond het gebouw geen vandalisme, bijvoorbeeld graffiti.					
13. Er groeien struiken/planten/bloemen op het schoolplein.					
14. In de buurt van onze school is 'groen' aanwezig, bijvoorbeeld een veldje of park waar je naar toe kan.					
15. Onze school ligt niet vlakbij een drukke (snel-) weg.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe groen is jullie school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema groen. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

- 1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. In ons schoolgebouw is groen te vinden, bijvoorbeeld planten, een binnentuin of een aquarium.					
2. Het groen binnen het schoolgebouw wordt goed verzorgd.					
3. Bij verschillende vakken komt het onderwerp groen/natuur aan de orde.					
4. Wij hebben groen op het schoolplein, bijvoorbeeld planten, bomen, grasveld of vijver.					
5. Het groen rondom het schoolgebouw wordt goed verzorgd.					
6. Bankjes, bloembakken, etc. rond de school zijn gemaakt van natuurlijke of duurzame materialen.					
7. Leerlingen helpen bij het onderhoud van groen op het schoolplein.					
8. Onze school heeft een schooltuin, moestuin of groenlokaal.					
9. Leerlingen helpen bij het onderhouden van de schooltuin of moestuin.					
10. Leerlingen eten wat ze zelf hebben verbouwd.					
11. Onze school heeft een eigen composthoop.					
12. Onze school gebruikt geen chemische bestrijdingsmiddelen tegen onkruid of insecten.					
13. Onze school heeft een groen dak (waar planten op groeien).					
14. Onze school heeft contact met lokale of nationale natuur- en/of milieuorganisaties.					
15. Onze school gaat op 'groene' excursie, bijvoorbeeld naar een boerderij, bos of natuurgebied.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe hygiënisch is jullie school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema hygiëne. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. Ons schoolgebouw is schoon.					
2. Er zijn geen schimmelplekken in het schoolgebouw, bijvoorbeeld op muren en plafonds.					
3. In onze school ligt geen stof.					
4. Vuilniszakken worden vervangen als deze vol zijn.					
5. Onze school heeft een gladde vloer en geen vloerbedekking, zodat deze makkelijk schoon te houden is.					
6. In onze school is voldoende frisse lucht, door een goed werkend ventilatiesysteem of door regelmatig de ramen open te zetten.					
7. De schoonmakers gebruiken milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen.					
8. Onhygiënische plekken, zoals toetsenborden en deurknoppen, worden extra schoongemaakt.					
9. Toiletten worden elke dag schoongemaakt.					
10. Leerlingen en docenten wassen hun handen na toiletbezoek.					
11. In de toiletten zijn altijd schone handdoeken aanwezig of een houder met (gerecyclede) papieren handdoekjes.					
12. Leerlingen (en docenten) kunnen via een automaat maandverband, tampons of condooms aanschaffen.					
13. Voedsel in de kantine wordt hygiënisch bereid en bewaard, bijvoorbeeld volgens HACCP-normen.					
14. Tafels in de kantine/aula worden na iedere pauze goed schoongemaakt.					
15. Leerlingen douchen na gym.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe bereikbaar is jullie school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema mobiliteit. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

- 1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. De verkeerssituatie rondom onze school is veilig.					
2. Onze school is goed bereikbaar met het openbaar vervoer.					
3. In onze school hangen vertrektijden van het openbaar vervoer.					
4. De meeste leerlingen wonen dicht bij school (<10 km).					
5. Veel leerlingen (>25%) komen lopend of met de fiets naar school.					
6. Veel leerlingen (>25%) komen met de bus of tram naar school.					
7. Weinig leerlingen (<25%) komen op de scooter naar school.					
8. Zeer weinig leerlingen (<10%) komen met de auto naar school.					
9. De meeste docenten komen lopend, met de fiets of met het openbaar vervoer naar school.					
10. Onze school heeft een fietsenstalling.					
11. Onze school heeft een stalling voor scooters.					
12. De stalling is groot genoeg voor alle fietsen/scooters.					
13. De stalling voor fietsen en scooters is overdekt.					
14. Onze school heeft een oplaadpunt voor elektrische scooters, fietsen of auto's.					
15. De school houdt bij excursies rekening met bijvoorbeeld de keuze van het vervoermiddel of de afstand.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe veilig is jullie school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema veiligheid. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. Leerlingen voelen zich veilig binnen de school.					
2. Op onze school zijn er anti-pestregels.					
3. Op school zijn geen ruzies of vechtpartijen.					
4. Leerlingen voelen zich veilig in de omgeving van onze school.					
5. In het donker is er voldoende verlichting op het schoolplein, in de fietsenstalling en bij de ingang van onze school.					
6. We weten welke docent de vertrouwenspersoon is bij wie we terecht kunnen.					
7. Er hangen in en rond de school bewakingscamera's.					
8. Leerlingen met krukken of een rolstoel kunnen makkelijk naar binnen en zich door school bewegen.					
9. Op school is altijd iemand aanwezig met een EHBO-diploma of BHV-diploma (BedrijfsHulpVerlener).					
10. Glazen deuren zijn voorzien van veiligheidsglas.					
11. Op het schoolplein wordt gestrooid als het vriest.					
12. Onze school heeft brandmelders, brandblussers en brandslangen.					
13. Nooduitgangen zijn duidelijk aangegeven.					
14. We weten wat we moeten doen in een noodgeval, bijvoorbeeld als het brandalarm afgaat.					
15. Onze school oefent 1x per jaar een ontruiming van het gebouw.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe duurzaam eten jullie op school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema voedsel. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. De koffie en thee in de lerarenkamer is fairtrade en/of biologisch.					
2. Het eten en drinken in de kantine is fairtrade en/of biologisch.					
3. In de kantine is gezond eten te koop, zoals fruit of volkoren producten.					
4. In de kantine is geen ongezond eten te koop, zoals patat, frisdrank of gevulde koeken.					
5. Er zijn af en toe vegetarische dagen in de kantine.					
6. Het aanbod in de kantine is seizoensgebonden.					
7. Het aangeboden voedsel wordt zo veel mogelijk lokaal ingekocht.					
8. Leerlingen en docenten gebruiken broodtrommels in plaats van plastic zakjes of aluminiumfolie.					
9. Leerlingen en leraren gooien geen eten weg.					
10. Leerlingen kunnen makkelijk flesjes vullen met kraanwater.					
11. Leerlingen en docenten staan positief tegenover gezond eten in de kantine.					
12. De kantinemedewerker/cateraar staat positief tegenover een gezonde schoolkantine.					
13. Onze school kan (mee) bepalen wat er in de kantine en automaten te koop is.					
14. Leerlingen kunnen meedenken over het aanbod in de kantine.					
15. In lessen is aandacht voor gezond en duurzaam eten.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Hoe waterbewust is jullie school?

Bekijk hoe jullie school scoort op het thema water. Is iets niet duidelijk? Vraag het na bij een docent of de conciërge. Bespreek met elkaar of jullie vinden dat jullie school slecht, middelmatig of goed scoort. Zijn er nog onderwerpen die niet in de lijst staan, maar waarvan jullie vinden dat ze er wel bij horen? Voeg ze toe aan de scorelijst.

1 = slecht, er kan nog veel verbeterd worden.
 3 = middelmatig, er is nog wel wat verbetering mogelijk.
 5 = goed, de school kan trots zijn.

Wat	1	2	3	4	5
1. Alle toiletten hebben een stopknop.					
2. Alle kranen zijn sensorkranen.					
3. In alle kranen zitten waterbesparende dopjes (perlators).					
4. Er zijn geen lekkende kranen of stortbakken.					
5. Kranen blijven na het handenwassen of waterdrinken niet onnodig open staan.					
6. De apparaten op school die water gebruiken zijn zuinig met water, bijvoorbeeld de afwasmachine.					
7. De douches bij gym hebben waterbesparende douchekoppen.					
8. Regenwater dat op het dak valt gaat niet naar het riool, maar wordt opgevangen in een regenton of gaat direct de grond in.					
9. Regenwater dat op het dak valt wordt hergebruikt, bijvoorbeeld om de tuin te besproeien of om het toilet mee door te spoelen.					
10. Leerlingen drinken kraanwater of vullen hun flesjes met kraanwater in plaats van water uit flessen, zoals Spa of Evian.					
11. Op school is een watermeter aanwezig.					
12. De meterstand van het waterverbruik wordt bijgehouden.					
13. Wij gaan wel eens op waterexcursie, bijvoorbeeld naar een watermuseum, gemaal, schip of rioolwaterzuiveringsinstallatie.					
14. Leerlingen helpen bij het opnemen van de meterstanden.					
15. Onze school heeft een beleid opgesteld om water te besparen.					
16.					
17.					
Totaalscore					

Opdracht 2. Conclusies

Bekijk de uitkomsten van de scorelijst en beantwoord onderstaande vragen. Bespreek daarna de uitkomsten van alle thema's met jouw klas.

Welke onderdelen gaan goed?

Welke onderdelen zijn voor verbetering vatbaar?

Welk advies geef je de school? Wat kan de school / kunnen de leerlingen zelf doen om dit te verbeteren?

Opdracht 1. Beroepen in de bouwwereld

- Bedenk zoveel mogelijk beroepen uit bouwwereld. Schrijf ze op.
- Bespreek deze lijst met je klasgenoten en vul de lijst aan. ▶

Opdracht 2. Test je leerstijl

- Vink aan wat het meest bij jou past. Denk niet te lang na, maar vink aan wat je eerste ingeving is. Je kunt soms 2 letters aanvinken.

Wat	A	B	C	D
1. Als ik op school een opdracht krijg werk ik het liefst... - Alleen (C/D) - Met anderen samen in een groep (A/B)				
2. Bij een probleem met mijn huiswerk... - Ga ik direct naar mijn ouders om te vragen hoe het moet (A/B) - Bedenk ik wat ik in de les heb geleerd. Als ik er dan niet uitkom ga ik naar mijn ouders (C/D)				
3. Als de leraar een toets geeft... - Begin ik direct met vraag 1 en werk ik daarna de hele toets af (B/C) - Lees ik eerst rustig alle vragen door en ga ik daarna aan de slag (A/D)				
4. Als ik een nieuwe smartphone krijg... - Probeer ik die op goed geluk uit (B) - Laat ik iemand anders (vriend, broer, ouder) het apparaat opstarten en kijk ik mee (A) - Kies ik ervoor om meteen een app te gebruiken. Ik stuur bijvoorbeeld direct een sms'je (C) - Bekijk ik eerst de handleiding en ga daarna aan de slag (D)				
5. De leraar heeft bewust een fout op het bord geschreven... - Ik denk met de leraar mee, en zie de fout meteen. Ik schrijf het op en kom er later op terug.(D) - Ik zie het snel, en roep het meteen door de klas naar de leraar (B) - Ik denk met de leraar mee, maar ontdek de fout niet direct (A) - Ik zie de fout niet meteen. Pas als ik alles nog een nalees op het bord zie ik het (C)				
6. Je krijgt een opdracht over werken in de bouw. Welke taak kies jij? - Ik breng in kaart welke werkzaamheden horen bij bijvoorbeeld het beroep van bouwvakker (B) - Ik maak een lijstje van alle beroepen in de bouw (D) - Ik interview iemand die in de bouwwereld werkt (C) - Ik bekijk een televisiereportage over de werkgelegenheid in de bouw (A)				
7. Je leert op school hoe een waterpas werkt... - Ik maak thuis een waterpas na (B/C) - Ik leg thuis uit aan mijn broer of zus hoe een waterpas werkt (A/D)				
8. Vreemde taal... - Ik praat alleen een vreemde taal als ik weet dat ik het helemaal goed doe (C/D) - Ik durf altijd wel een vreemde taal te spreken, als het maar goed klinkt (A/B)				

- b. Tel hoeveel A's, B's, C's en D's je hebt gescoord. Waarschijnlijk heb je van alles wat gescoord met een lichte voorkeur voor één van de letters. Welke leerstijl past het beste bij jou? Vink aan.

A: Dromer

De dromer kijkt aandachtig hoe anderen een probleem aanpakken. Eerst goed kijken, dan pas zelf aan de slag gaan. De dromer kan zich goed inleven in verschillende situaties en kan een probleem vanuit vele standpunten bekijken. Daardoor ziet hij vaak vele oplossingen. Sommige dromers twifelen vaak en komen soms langzaam tot een besluit. Ze zijn voorzichtig en nemen weinig risico's. Door zijn fantasie en inleving legt de dromer snel verbanden tussen verschillende situaties. Dromers maken en bedenken graag, maar hebben daar tijd en ruimte voor nodig.

B: Doener

De doener wil vooral ervaringen opdoen en experimenteren. Als hij ergens aan begint, wil hij resultaten zien. De doener wil overal aan meedoen en erbij horen. Hij werkt graag samen met anderen. Hij gaat snel over tot actie en probeert ook anderen mee te trekken. Een doener kan zich makkelijk aanpassen aan nieuwe situaties en onverwachte omstandigheden. Hij zoekt vaak zelf nieuwe (leer-) situaties op, maar neemt soms onnodige risico's. Het is voor een doener niet altijd makkelijk om hoofd- en bijzaken van elkaar te onderscheiden.

C: Beslissers

De beslissers hakt graag knopen door. Hij maakt een plan en voert dat uit. De theorie interesseert hem niet zo, wel de oplossing voor het probleem. De beslissers voelt zich goed als het stappenplan, de leerroute, mooi uitgetekend voor hem ligt en hij stap na stap tot het resultaat kan komen. Door zijn gedrevenheid handelt een beslissers soms opdrachten te snel af. Een beslissers leert het meest als hij de kans krijgt om zaken uit te proberen en te oefenen onder begeleiding van een expert. Een beslissers is meer gericht op taken dan op mensen. Bij geklets wordt hij ongeduldig.

D: Denker

De denker stelt graag onderzoekende vragen. Hij kijkt vooral naar wat er gebeurt en probeert tot algemene regels te komen. Een denker is goed in logisch denken en redeneren. Denkers zijn meestal nauwkeurig en werken nauwgezet. Maar ze willen ook ruimte om creatief om te gaan met hun ideeën. Ze leren het best uit boeken: die zijn duidelijk en logisch opgebouwd. Ze leggen graag een relatie met de kennis die ze al hebben. Denkers kunnen niet goed tegen onzekerheid of wanorde. Ze vragen zelden hulp aan anderen. Soms staan ze niet echt met de voeten op de grond en komen ze met ideeën die ze nooit in de praktijk kunnen omzetten.

Opdracht 3. Welk beroep past het best bij jou?

Webekijken beroepen uit de bouwwereld. Bekijk de lijst van beroepen (opdracht 1) en bekijk jouw leerstijl (opdracht 2) welk beroep uit de bouwwereld past dan het beste bij jou? En waarom? Bespreek met je klasgenoten welk beroep het best bij hun past.

Opdracht 4. *extra* Opleidingen en vacatures

a. Zoek een opleiding op via internet die het beste past bij het beroep dat je hebt gekozen bij opdracht 3.

b. Zoek op internet een bedrijf of organisatie die een vacature (beschikbare baan) heeft voor deze baan.

